

ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ

Σημειώσεις είναι οι σύντομες γραπτές φράσεις ή παρατηρήσεις που κάνουμε ακούγοντας, μελετώντας ή παρατηρώντας κάτι

Σκοπός:

Συγκρατούμε τα κύρια σημεία αφαιρώντας το ουσιώδες από το επουσιώδες, ανάλογα με το ενδιαφέρον που έχει για μας αυτό που καταγράφουμε.

Χρησιμότητα – πλεονεκτήματα :	Μειονεκτήματα:
Αποταμιεύουμε γνώσεις	Καθαρά προσωπικές
Αφομοιώνουμε γνώσεις	Η σύνταξή τους απαιτεί ιδιαίτερη προσοχή
Οξύνουμε την κριτική και αφαιρετική μας ικανότητα	Η επιτυχία τους είναι συνάρτηση της πνευματικής συγκρότησης και ικανότητας του ανθρώπου
Διευκολυνόμαστε στην επανάληψη / περίληψη	
Ξαναθυμόμαστε ευκολότερα	Στον προφορικό λόγο είναι δύσκολο να συγκρατηθούν τα πιο σημαντικά στοιχεία
Οργανώνουμε τη μελέτη μας	
Εξοικονομούμε χρόνο	Χρονοβόρα διαδικασία

Μέσα καταγραφής:	Καταγράφουν:
Μαγνητοφώνηση	Ομιλίες, μουσικές εκδηλώσεις, φωνές αγαπημένων ή διάσημων προσώπων, θορύβων, ήχων, συζητήσεων. Αυτούσιος ο προφορικός λόγος αλλά ανυπαρξία οπτικής εικόνας
Μαγνητοσκόπηση	Ό,τι παραπάνω με τη διαφορά ότι υπάρχει και οπτική εικόνα. Με το video έχουμε αναπαραγωγή.
Κινηματογράφηση	Πολιτικές, πολιτιστικές εκδηλώσεις, πολιτικά και επιστημονικά γεγονότα. Δεν υπάρχει άμεσος έλεγχος του επιθυμητού αποτελέσματος, αλλά εκ των υστέρων μπορεί να γίνει ανασύνθεση
Φωτογράφιση και σχολιασμός	Στιγμιότυπα ιδιωτικού και δημόσιου βίου. Χωρίς το σχολιασμό έχουμε αποτέλεσμα οπτικό και σε ακινησία.
Φωτοτύπηση	Αντιγραφή εικόνων, σχεδίων, κειμένων κλπ (απλή αναπαραγωγή)
Στενογράφιση	Κωδικοποιημένη καταγραφή προφορικού λόγου χωρίς μηχανήμα → συνεντεύξεις, ομιλίες, δηλώσεις, συνεδριάσεις κλπ
Ο γραπτός λόγος (σημειώσεις)	Απευθείας και άμεση καταγραφή (όχι κωδικοποιημένη κατ' ανάγκη ή κωδικοποιημένη με προσωπικό τρόπο) γραπτού ή προφορικού λόγου.

Δύο είναι οι τρόποι που κρατούμε σημειώσεις, ανάλογα με το τι θέλουμε να πετύχουμε· για να τις οργανώσουμε όμως θα χρησιμοποιήσουμε το διάγραμμα:

1. Σημειώσεις κατά παράγραφο:

<p>α. Εντοπίζω τα κύρια συστατικά της παραγράφου</p>	<p>1. Βρίσκω το θέμα της παραγράφου στη θεματική πρόταση 2. Επισημαίνουμε λέξεις – κλειδιά στις λεπτομέρειες 3. Εντοπίζουμε διαρθρωτικές λέξεις που συνδέουν τις περιόδους των παραγράφων 4. Συνδέουμε τα επιμέρους στοιχεία των παραγράφων και τα διατυπώνουμε με δικά μας λόγια</p>
<p>β. Παραλλαγές σημειώσεων</p>	<p>5. Υπογραμμίζουμε τη θεματική πρόταση της παραγράφου και τις λέξεις – κλειδιά 6. Αποδίδουμε τα κύρια σημεία με λέξεις – κλειδιά, παραλείποντας τα άρθρα, τις αντωνυμίες, τα ρήματα, τους συνδέσμους, τις προθέσεις κλπ 7. Αποδίδουμε τα κύρια σημεία τηλεγραφικά, με συντομογραφίες, με απαριθμήσεις ή με σύμβολα 8. Κατασκευάζουμε πίνακα ή ένα διάγραμμα με τα κύρια σημεία του κειμένου.</p>
<p>γ. Πλαγιότιτλοι παραγράφων</p>	<p>9. Όταν λείπει η θεματική πρόταση, περιοριζόμαστε στον πλαγιότιτλο, τη διατύπωση δηλαδή του θεματικού κέντρου της παραγράφου 10. Αν σε μια παράγραφο δε μας ενδιαφέρουν οι λεπτομέρειες για τις σημειώσεις, αρκούμαστε στον πλαγιότιτλο που αποδίδει το θεματικό κέντρο.</p>

2. Σημειώσεις κατά ευρύτερες ενότητες:

<p>A. Πότε χρησιμοποιούμε αυτές τις σημειώσεις;</p>	<p>Σε κεφάλαια ενός βιβλίου, μέρη ενός κειμένου (πρόλογος, κύριο θέμα, επίλογος) ή σύνολο παραγράφων που έχουν το ίδιο νοηματικό κέντρο.</p>
<p>B. Πώς εργαζόμαστε σ' αυτό το είδος των σημειώσεων;</p>	<p>1. χωρίζουμε το κείμενο σε μέρη (πρόλογο, κύριο θέμα, επίλογο) 2. χωρίζουμε σε παραγράφους 3. δίνουμε τον πλαγιότιτλο κάθε παραγράφου 4. ομαδοποιούμε τις παραγράφους με βάση τις νοηματικές ενότητες 5. δίνουμε πλαγιότιτλο σε κάθε ευρύτερη ενότητα 6. συγκεντρώνουμε τους πλαγιότιτλους του προλόγου, των ευρύτερων ενοτήτων και του επιλόγου.</p>

3. Διάγραμμα κειμένου:

<p>Το διάγραμμα ενός κειμένου</p>	<p>Συνίσταται από τους πλαγιότιτλους των θεματικών ενοτήτων του κειμένου, οι οποίοι κατατάσσονται σε σειρά και απαριθμούνται με κοινή κλίμακα απαρίθμησης.</p>
<p>Πορεία εργασίας για την οργάνωση του διαγράμματος ενός κειμένου</p>	<p>1. Βρίσκουμε τον πρόλογο, το κύριο μέρος και τον επίλογο. 2. Οργανώνουμε σε ομάδες τις παραγράφους με όμοιο θεματικό κέντρο του κύριου θέματος. 3. Απαριθμούμε την παράγραφο του προλόγου, τις παραγράφους του κύριου θέματος και την παράγραφο του επιλόγου.</p>

Σημειώσεις από Προφορικό Λόγο:

Είναι το πιο δύσκολο είδος σημειώσεων εξαιτίας του εφήμερου χαρακτήρα του, της μη επανάληψής του, των συνθηκών επικοινωνίας (π.χ. ακουστική αίθουσα, απόσταση ομιλητή, άρθρωσή του, επιτονισμός του, ένταση της φωνής του, ρυθμός της ομιλίας του, πλατειασμοί, άστοχες παρενθέσεις / παρεκβάσεις, θόρυβοι, συμμετοχή του ακροατηρίου κλπ).

Χρήσιμο εργαλείο για τις σημειώσεις του προφορικού λόγου είναι η ύπαρξη εκ των προτέρων ενός σχεδιαγράμματος του τι θ' ακούσουμε, ώστε να είμαστε υποψιασμένοι για το θέμα.

ΠΕΡΙΛΗΨΗ

Η περίληψη αποδίδει με συντομία το περιεχόμενο ενός κειμένου, των βασικών σημείων του, ακολουθώντας τη συλλογιστική πορεία του συγγραφέα. Η περίληψη δεν αντικαθιστά το κείμενο · είναι ένα νέο δημιούργημα που γράφεται με στόχο να πληροφορήσει τον αναγνώστη σχετικά με το θέμα, τον προβληματισμό και την επιχειρηματολογία του συγγραφέα με τρόπο σαφή και περιεκτικό.

Έτσι λοιπόν μέσα από την περίληψη επιδιώκεται:

- α) Η κατανόηση του κειμένου.
- β) Η πληροφόρηση των άλλων με λιτό και σαφή τρόπο για το περιεχόμενο του κειμένου.
- γ) Η διάκριση του αναγκαίου από το περιττό τόσο στο περιεχόμενο όσο και στη γλώσσα του κειμένου.
- δ) Η δόμηση ενός νέου κειμένου με συνοχή και συνεκτικότητα.

ΕΙΔΗ ΠΕΡΙΛΗΨΗΣ

- α) **Εκτενής**: στηρίζεται στο θεματικό κέντρο του κειμένου και στις ουσιαστικές λεπτομέρειες της κάθε παραγράφου.
- β) **Συνοπτική**: στηρίζεται στη σύνθεση των πλαγιότιτλων των παραγράφων ή των ευρύτερων νοηματικών ενοτήτων.

A. Προετοιμασία της σύνταξης περίληψης:

1. Διαβάζουμε προσεκτικά δύο – τρεις φορές το κείμενο.
2. Εντοπίζουμε το θεματικό κέντρο του κειμένου που μπορεί να βρίσκεται α) στον τίτλο, β) στον πρόλογο, γ) στον επίλογο, δ) διεσπαρμένο σε όλη την έκταση του κειμένου.
3. Σε κάθε παράγραφο επισημαίνουμε: α) τη θεματική πρόταση, β) τις σημαντικότερες λεπτομέρειες, γ) λέξεις – κλειδιά που θα μας βοηθήσουν.
4. Καταγράφουμε τους πλαγιότιτλους των παραγράφων.
5. Εξετάζουμε τις λογικές σχέσεις που συνδέουν το θεματικό κέντρο με τις θεματικές προτάσεις των παραγράφων.
6. Εντοπίζουμε τις διαρθρωτικές λέξεις και φράσεις που συνδέουν τον πρόλογο με το κύριο θέμα και τον επίλογο, αλλά και τις παραγράφους μεταξύ τους, μιας και αποκαλύπτουν τη συλλογιστική πορεία του κειμένου.
7. Αναγνωρίζουμε το είδος του κειμένου (άρθρο, δοκίμιο, μελέτη κλπ) ώστε να επιλεγεί η κατάλληλη φράση για την αναφορά στο συγγραφέα του (ο συγγραφέας, ο αρθρογράφος, ο συντάκτης του δημοσιεύματος / του κειμένου κλπ).

B. Οδηγίες για τη συγγραφή της περίληψης:**Ως προς το περιεχόμενο:**

1. Δεν απομακρυνόμαστε από την οπτική γωνία του κειμενογράφου.
2. Παρουσιάζουμε τα κύρια σημεία του κειμένου ισόρροπα (αναλογική σύνοψη).
3. Δεν κάνουμε σχόλια, θετικά ή αρνητικά, ούτε αξιολογούμε τις θέσεις του συγγραφέα (αντικειμενική απόδοση του κειμένου).
4. Παρουσιάζουμε τις απόψεις του συγγραφέα με κυριολεκτικό τρόπο, αποσιωπώντας τα εκφραστικά μέσα (π.χ. παρομοιώσεις, μεταφορές, προσωποποιήσεις) και τις επεξηγήσεις.
5. Αποφεύγουμε τις επαναλήψεις του κειμένου.
6. Αποφεύγουμε τη διατύπωση ερωτημάτων.
7. Δε μεταφέρουμε στην περίληψη τεκμήρια (στατιστικά στοιχεία, παραδείγματα, παροιμίες, αποφθέγματα, λόγια αυθεντιών), απαριθμήσεις, συντομογραφίες, αρκτικόλεξα.
8. Διατυπώνουμε το νοηματικό κέντρο του κειμένου στην πρώτη περίοδο της περίληψης χρησιμοποιώντας φράσεις όπως:
  - Θέμα του κειμένου / του άρθρου είναι...
  - Ο συγγραφέας / αρθρογράφος / συντάκτης του κειμένου πραγματεύεται το θέμα / αναφέρεται στο θέμα...
  - Σύμφωνα με το άρθρο / κείμενο...
  - Σύμφωνα με το συγγραφέα / αρθρογράφο / συντάκτη του κειμένου...
  - Κατά το συγγραφέα...

Ως προς τη δομή:

9. Αν κληθούμε να γράψουμε περίληψη λογοτεχνικού έργου, φροντίζουμε να αποδώσουμε κυρίως το μύθο, ακολουθώντας τη χρονική σειρά των γεγονότων και κατά δεύτερο λόγο την πλοκή.
10. Σεβόμαστε τη συλλογιστική πορεία του κειμένου και τη χρονική διαδοχή των γεγονότων.
11. Χρησιμοποιούμε διαρθρωτικές λέξεις και φράσεις για να αποδώσουμε τις λογικές σχέσεις των επιμέρους νοημάτων.
12. Αρχίζουμε την περίληψη με μια αναφορά στο θεματικό κέντρο του κειμένου.
13. Χρησιμοποιούμε ρήματα που δηλώνουν την πορεία της σκέψης του συγγραφέα – ιδίως κατά την έναρξη της περίληψης – (π.χ. τονίζει, ισχυρίζεται, απορρίπτει, αμφισβητεί, προσθέτει, αντιπαραθέτει, συμπεραίνει, συνοψίζει) χωρίς όμως να κάνουμε φορτική χρήση αυτών.
14. Χρησιμοποιούμε ενεργητική ή παθητική σύνταξη. Με την ενεργητική σύνταξη εξαίρουμε το υποκείμενο που δρα, ενώ με την παθητική σύνταξη το αποτέλεσμα της πράξης. Η παθητική σύνταξη επιτρέπει την εξοικονόμηση λέξεων, αφού το

υποκείμενο μπορεί να αναφερθεί μια φορά με τη μορφή ποιητικού αιτίου και μετά να παραλείπεται (π.χ. ο αρθρογράφος επισημαίνει την ανάγκη αναδιάρθρωσης της οικονομίας = απαιτείται να αναδιρθωθεί η οικονομία). Η εναλλαγή ενεργητικής – παθητικής σύνταξης προσθέτει στο λόγο μας ποικιλία.

- 15.** Αποφεύγουμε να κατακερματίζουμε το κείμενο της περίληψης σε μικρές επιμέρους παραγράφους. Ο χωρισμός της σε παραγράφους κατά το πρότυπο των παραγράφων του κειμένου είναι άστοχος.

Ως προς τη γλώσσα:

- 16.** Μετατρέπουμε σε πλάγιο λόγο τον ευθύ λόγο και το διάλογο.
- 17.** Γράφουμε την περίληψη σε τρίτο ρηματικό πρόσωπο.
- 18.** Δε μεταφέρουμε στην περίληψη αυτούσιες φράσεις του κειμένου. Αν δε γίνεται διαφορετικά, τις γράφουμε μέσα σε εισαγωγικά.
- 19.** Χρησιμοποιούμε συνώνυμα των λέξεων του κειμένου, εκτός κι αν πρόκειται για κύριες έννοιες, κύρια ονόματα ή ειδικούς όρους.
- 20.** Αντικαθιστούμε τις περιφράσεις με μονολεκτικούς τύπους.
- 21.** Αποδίδουμε υπώνυμους όρους με τα υπερόνυμά τους (περιληπτικές λέξεις) Π.χ. «η αγάπη, ο σεβασμός για το συνάνθρωπο, η ελευθερία, η δικαιοσύνη και η ισότητα» = τα ανθρωπιστικά ιδεώδη

ΧΡΗΣΙΜΕΣ ΣΥΜΒΟΥΛΕΣ

- Αντί της παρατακτικής σύνδεσης διαδοχικών ρημάτων με υποκείμενο το συγγραφέα είναι δυνατό:
- να χρησιμοποιήσουμε εναλλακτικά το σχήμα: μετοχή – ρήμα
  - να χρησιμοποιήσουμε αντί του πлагίου λόγου παρενθετικές φράσεις ή προτάσεις: κατά την εκτίμησή του, όπως εκτιμά, σύμφωνα με την άποψή του...
- Οικονομία των λέξεων μπορούμε να πετύχουμε με
- παράλειψη των προσδιορισμών
  - αντικατάσταση δευτερευουσών προτάσεων από μετοχές

ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΑΠΟ ΤΟ ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ

Θετικά στοιχεία ως προς το περιεχόμενο θεωρούνται:

- ♦ Η σύλληψη του νοηματικού κέντρου του κειμένου.
- ♦ Η επιλογή των σημαντικών ιδεών-πληροφοριών του κειμένου.
- ♦ Η πληρότητα κατανόησης του κειμένου.

Αδυναμίες στο περιεχόμενο θεωρούνται:

- ♦ Αδυναμία κατανόησης ή απόκλιση από το νοηματικό κέντρο του κειμένου.
- ♦ Επιλογή δευτερευουσών ιδεών-πληροφοριών σε βάρος των κύριων-σημαντικών.
- ♦ Η ατελής (μερική) κατανόηση του κειμένου.

Θετικά στοιχεία ως προς τη γλώσσα και το ύφος θεωρούνται:

- Η χρήση του κατάλληλου ύφους για τη συγκεκριμένη μορφή κειμένου (πληροφοριακό ύφος).
- Η ικανότητα πυκνώσης του κειμένου μέσα από διάφορες τεχνικές (γενίκευση, αναδιατύπωση κτλ.).
- Η ορθή χρήση της γλώσσας στο επίπεδο της ορθογραφίας, της στίξης, της σύνταξης και του λεξιλογίου.

Αδυναμίες στη γλώσσα και το ύφος θεωρούνται:

- Η αξιολόγηση με την άσκηση άμεσης ή έμμεσης κριτικής-σχολιασμού στις ιδέες-πληροφορίες του κειμένου.
- Η αυτούσια-στείρα μεταφορά λέξεων και φράσεων του αρχικού κειμένου στη περίληψη.
- Οι αποκλίσεις από τους κανόνες της Νεοελληνικής Γραμματικής και του Συντακτικού της νέας ελληνικής στην ορθογραφία, στη στίξη, στη σύνταξη και το λεξιλόγιο (επαναλήψεις, ασάφειες, έλλειψη ακριβολογίας κτλ.).

Θετικά στοιχεία ως προς τη δομή θεωρούνται:

- Η ικανότητα παρακολούθησης ή αναδιοργάνωσης της δομής του αρχικού κειμένου και η παρουσίαση με λογική ακολουθία των βασικών ιδεών.
- Η σύνταξη ενός κειμένου με ομαλή ροή και συνοχή.
- Η επιτυχής χρήση των διαρθρωτικών λέξεων ή φράσεων.

Αδυναμίες στη δομή θεωρούνται:

- Η τυποποιημένη μεταφορά της πορείας του αρχικού κειμένου που οδηγεί σε μακροσκελή περίληψη.
- Η άτακτη παράθεση των ιδεών-πληροφοριών του κειμένου.
- Η έλλειψη συνοχής και αλληλουχίας μεταξύ των μερών-προτάσεων της περίληψης.

Γ. Αξιολόγηση της περίληψης του κειμένου (25 μονάδες)

1. Το περιεχόμενο της περίληψης (0-12 μονάδες)
2. Η γλώσσα και το ύφος της περίληψης (έκφραση) (0-8 μονάδες)
3. Η δομή του περιληπτικού κειμένου (0-5 μονάδες).

Επισημάνσεις:

1. Ως προς την έκταση της περίληψης, δεν ξεπερνάμε τον αριθμό λέξεων που καθορίζει ο εξεταστής, σε ποσοστό μεγαλύτερο του 10%. Ως υπέρβαση αυτών των ορίων θεωρείται η γραφή μιας περίληψης με είκοσι [20] περίπου λέξεις.
2. Η περίληψη μπορεί να γραφεί ως μία ενιαία παράγραφος ή να χωριστεί σε παραγράφους ανάλογα με το μέγεθος και το είδος του κειμένου.
3. Η περίληψη στα πλαίσια του μαθήματος της έκφρασης-έκθεσης έχει πληροφοριακό χαρακτήρα, οπότε η εισαγωγή της είναι προτιμότερο να ξεκινά με αναφορά στο συγγραφέα ή στο κείμενο. Μια εισαγωγή κατευθείαν από τις ιδέες-πληροφορίες του κειμένου είναι και αυτή αποδεκτή με τη λογική ότι ο μαθητής ταυτίζεται με το συγγραφέα του κειμένου ο οποίος επιχειρεί να πυκνώσει το κείμενό του.

ΠΑΡΑΔΕΙΓΜΑ**Κείμενο:**

(α) Η οικονομική ύφεση της τελευταίας δεκαπενταετίας του αιώνα μας σε συνδυασμό με τις τεχνολογικές εξελίξεις στους τομείς της παραγωγής, της οργάνωσης των επιχειρήσεων και της διοίκησής τους είναι δύο από τις σπουδαιότερες αιτίες που συντέιναν στη διόγκωση του προβλήματος της *ανεργίας*. Το πρόβλημα αυτό παρουσιάζεται οξύτερο στα κοινωνικά στρώματα που βρίσκονται σε μεταβατική κατάσταση και δεν έχουν σταθεροποιήσει τη θέση και τη σχέση τους με τον κοινωνικό οργανισμό. Το τέλος των σπουδών για τους νέους και η αρχή της επαγγελματικής σταδιοδρομίας είναι ένα μεταβατικό στάδιο, μια εποχή αναμονής και αναζήτησης.

(β) Αν η εποχή αυτή χαρακτηριζόταν από την περιουλλογή που απαιτεί η προετοιμασία για την άσκηση ενός επαγγέλματος, θα ήταν γόνιμη και δημιουργική. Θα ήταν μια εποχή επιμόρφωσης και ουσιαστικής ενημέρωσης, προκειμένου να συνειδητοποιήσουν οι νέοι τις δυσκολίες, τις απαιτήσεις και την πολυπλοκότητα του επαγγέλματος που επέλεξαν. Τα πράγματα όμως είναι εντελώς διαφορετικά. *Οι περισσότεροι νέοι αισθάνονται πως «κανείς δεν τους έχει ανάγκη», πως πρέπει να αγωνιστούν για να γίνουν αντικείμενο προσοχής και πως η προσφορά τους, το δυναμικό τους, κάθε άλλο παρά θετικό ρόλο παίζει στην αγορά εργασίας.* Και τούτο είναι λογικό, αφού δεν έχουν την απαιτούμενη επαγγελματική πείρα που θα τους επέτρεπε να διεκδικήσουν με αξιοπρέπεια μια θέση στην οικονομική ζωή της χώρας τους.

(γ) Έτσι *αρχίζει ο μαραθώνιος της αναζήτησης οποιασδήποτε «δουλειάς», οποιασδήποτε απασχόλησης που θα προσφέρει χρήματα και θα δώσει προσωρινές λύσεις στο μόνιμο πρόβλημα της οικονομικής ανεξαρτησίας και της δημιουργικής ένταξης στον κοινωνικό οργανισμό.* Η ανεργία όμως παραμένει ως μόνιμη απειλή. Γιατί το ζήτημα δεν είναι να «απασχοληθεί» ο νέος, αλλά να εργαστεί. *Στόχος του δεν είναι να αποκτήσει το «χαρτζιλίκι» της μέρας, αλλά να βελτιώσει τις συνθήκες της ζωής του και να της δώσει τη μορφή και την ποιότητα που ο ίδιος επιδιώκει.* Οι ευκαιριακές ασχολίες λειτουργούν ως διέξοδοι που μεταθέτουν το πρόβλημα χωρίς να το λύνουν. Δημιουργούν μια ψευδαίσθηση ανεξαρτησίας, χωρίς όμως να αποδεσμεύουν το δημιουργικό δυναμικό που κυοφορείται. Και αν λάβουμε υπόψη μας το γεγονός ότι μέσα στο επάγγελμα ο νέος διοχετεύει τους στόχους και τα ιδανικά του, τη θέληση για πραγμάτωση της προσωπικότητάς του, καταλαβαίνουμε τι μπορεί να σημαίνει γι' αυτόν η ευκαιριακή απασχόληση, ή ακόμη, και η έλλειψή της.

(δ) Τα ιδανικά όμως, ακόμη και όταν δεν πραγματώνονται, ακόμη και όταν οι αξίες που αυτά μεταφέρουν δε γίνονται τρόπος ζωής, δεν ξεχνιούνται. Μεταστοιχειώνονται σε σκοτεινή μάζα που βαραίνει την ψυχή, μεταστρέφοντας τη δημιουργικότητα σε άρνηση, την κριτική σκέψη σε κυνισμό και την

ενεργητικότητα σε παραίτηση. Είναι φυσικό, λοιπόν, να βλέπει ο νέος την κοινωνία με επιφύλαξη · να τη θεωρεί αποκλειστικά υπεύθυνη, μιας και του αρνείται το δικαίωμα να ρυθμίζει τη ζωή του έχοντας εξασφαλίσει, εκτός από την οικονομική ανεξαρτησία, τη δυνατότητα να νιώθει χρήσιμος για τον εαυτό του και τους άλλους.

(ε) Η ανεργία είναι η μάστιγα της νεολαίας, γιατί πλήττει την αξιοπρέπεία της υπονομεύοντας τη θέληση και καταστρέφοντας τα οράματά της για έναν καλύτερο κόσμο. Είναι μάστιγα, γιατί αφήνει το νέο εκτεθειμένο στις κάθε λογής «εύκολες λύσεις» που προσφέρει η κοινωνία μας, ωθώντας τον στην ανευθυνότητα ή ακόμη και την εγκληματικότητα. Ας μην ξεχνάμε ότι στην αρχαία Ρώμη, την τύχη των πολιτικών πραγμάτων καθόριζε ο όχλος των ανέργων και των εξαθλιωμένων πολιτών που πουλούσαν την ψήφο τους στον άρχοντα που υποσχόταν περισσότερο στάρι και ακόμη περισσότερα θεάματα.

(στ) Η ανεργία, σε τελευταία ανάλυση, είναι μάστιγα για κάθε κοινωνία, αφού μένει ανενεργό μεγάλο μέρος του νεανικού πληθυσμού, το οποίο θα μπορούσε να συμβάλει όχι μόνο στην αύξηση της παραγωγικότητας, αλλά και στην ανανέωση των παραγωγικών, οικονομικών και διοικητικών μηχανισμών με καινούριες ιδέες, μεθόδους και οράματα.

§	Λέξεις-κλειδιά	Πλαγιότιτλοι
α	ανεργία, νέοι	Η αύξηση της ανεργίας θίγει κυρίως τους νέους
β	κανείς δεν τους έχει ανάγκη	Οι νέοι νιώθουν άχρηστοι
γ	αναζήτηση οποιασδήποτε «δουλειάς» # να βελτιώσει τις συνθήκες της ζωής του	Οι νέοι καταφεύγουν σε περιστασιακές ασχολίες, που όμως δε βελτιώνουν την ποιότητα της ζωής τους.
δ	βλέπει ο νέος την κοινωνία με επιφύλαξη, τη θεωρεί αποκλειστικά υπεύθυνη	Υπεύθυνη για την ανεργία θεωρείται η κοινωνία
ε	ωθώντας τον στην ανευθυνότητα ή ακόμη και την εγκληματικότητα	Η ανεργία ωθεί το νέο στην ανευθυνότητα και την εγκληματική δραστηριότητα
στ	είναι μάστιγα για κάθε κοινωνία	Η ανεργία αποτελεί οξύτατο πρόβλημα για όλες τις κοινωνίες

Περίληψη:

Ο συγγραφέας του κειμένου υποστηρίζει πως η ανεργία είναι το μεγαλύτερο πρόβλημα της νεολαίας. Στην αρχή επισημαίνει ότι η αύξηση της ανεργίας θίγει κυρίως τους νέους και εκθέτει τις επιπτώσεις στον ψυχισμό τους και την καταφυγή

σε περιστασιακές ασχολίες που δε βελτιώνουν την ποιότητα της ζωής τους. Τονίζει ακόμη πως οι νέοι θεωρούν υπεύθυνη για την εξαθλίωσή τους την κοινωνία με αποτέλεσμα να καταντούν ανεύθυνοι και παραβατικοί. Τέλος, συμπεραίνει ότι η ανεργία, στο βαθμό που περιθωριοποιεί τη νεολαία, αποτελεί απειλή για όλες τις κοινωνίες.

Η αξιολόγηση της περίληψης κειμένου (25 μονάδες)

Η περίληψη δεν είναι ξεχωριστό γραμματειακό είδος αλλά ένας τρόπος συνοπτικής απόδοσης προϋπάρχοντος κειμένου διά της οποίας επιδιώκεται:

- α) Η κατανόηση του κειμένου.
- β) Η πληροφόρηση των άλλων με λιτό και σαφή τρόπο για το περιεχόμενο του κειμένου.
- γ) Η διάκριση του αναγκαίου από το περιττό τόσο στο περιεχόμενο όσο και στη γλώσσα του κειμένου.
- δ) Η δόμηση ενός νέου κειμένου με συνοχή και συνεκτικότητα.

Άρα η αξιολόγηση της περίληψης στις εξετάσεις του Ενιαίου Λυκείου είναι σκόπιμο να συνεξετάσει τρεις παραμέτρους:

- α) το περιεχόμενο της περίληψης
- β) τη γλώσσα και το ύφος
- γ) τη δομή του περιληπτικού κειμένου.

Το περιεχόμενο της περίληψης (0-12 μονάδες)

Θετικά στοιχεία θεωρούνται:

- Η σύλληψη του νοηματικού κέντρου του κειμένου.
- Η επιλογή των σημαντικών ιδεών-πληροφοριών του κειμένου.
- Η πληρότητα κατανόησης του κειμένου.

Αδυναμίες στο περιεχόμενο θεωρούνται:

- Αδυναμία κατανόησης ή απόκλιση από το νοηματικό κέντρο του κειμένου.
- Επιλογή δευτερευουσών ιδεών-πληροφοριών σε βάρος των κύριων-σημαντικών.
- Η ατελής (μερική) κατανόηση του κειμένου.

Η γλώσσα και το ύφος της περίληψης (έκφραση) (0-8 μονάδες)

Θετικά στοιχεία θεωρούνται:

- Η χρήση του κατάλληλου ύφους για τη συγκεκριμένη μορφή κειμένου (πληροφοριακό ύφος).

- Η ικανότητα πύκνωσης του κειμένου μέσα από διάφορες τεχνικές (γενίκευση, αναδιατύπωση κτλ.).
  - Η ορθή χρήση της γλώσσας στο επίπεδο της ορθογραφίας, της στίξης, της σύνταξης και του λεξιλογίου.
- Αδυναμίες στη γλώσσα και το ύφος θεωρούνται:
- Η αξιολόγηση με την άσκηση άμεσης ή έμμεσης κριτικής-σχολιασμού στις ιδέες-πληροφορίες του κειμένου.
  - Η αυτούσια-στείρα μεταφορά λέξεων και φράσεων του αρχικού κειμένου στη περίληψη.
  - Οι αποκλίσεις από τους κανόνες της Νεοελληνικής Γραμματικής και του Συντακτικού της νέας ελληνικής στην ορθογραφία, στη στίξη, στη σύνταξη και το λεξιλόγιο (επαναλήψεις, ασάφειες, έλλειψη ακριβολογίας κτλ.).

Η δομή του περιληπτικού κειμένου (0-5 μονάδες).

Θετικά στοιχεία θεωρούνται:

- Η ικανότητα παρακολούθησης ή αναδιοργάνωσης της δομής του αρχικού κειμένου και η παρουσίαση με λογική ακολουθία των βασικών ιδεών.
- Η σύνταξη ενός κειμένου με ομαλή ροή και συνοχή.
- Η επιτυχής χρήση των διαρθρωτικών λέξεων ή φράσεων.

Αδυναμίες στη δομή θεωρούνται:

- Η τυποποιημένη μεταφορά της πορείας του αρχικού κειμένου που οδηγεί σε μακροσκελή περίληψη.
- Η άτακτη παράθεση των ιδεών-πληροφοριών του κειμένου.
- Η έλλειψη συνοχής και αλληλουχίας μεταξύ των μερών-προτάσεων της περίληψης.

Γενική θεώρηση

Η προσπάθεια για αξιολόγηση της περίληψης με την αναλυτική μέθοδο και την πρόσθεση των επιμέρους βαθμών δεν είναι αρκετή. Χρειάζεται μια συνολική θεώρηση του γραπτού πριν την τελική βαθμολογία. Άλλωστε περιεχόμενο, μορφή (έκφραση) και δομή ουσιαστικά δεν διαχωρίζονται. Στη συνολική θεώρηση της περίληψης θα συνεκτιμηθούν για την τελική βαθμολογία όλα τα κριτήρια από την πρωτοτυπία στη συγκρότηση και το ύφος έως την εικόνα του γραπτού (καθαρογραμμένο κείμενο, ευανάγνωστη γραφή).